

**Biblioteksstyrelsen
Nyhavn 31E
1051 København K**

**Telefon 33 73 33 73
Fax 33 73 33 72
E-mail bs@bs.dk**

Greve Bibliotek, den 28. oktober 2004

Det fysiske rum – med identitet, fleksibilitet og variation.

Ansøgning vedrørende:

Projektmodning: det fysiske rum – med identitet, fleksibilitet og variation.

Ansøger
Greve Bibliotek
Portalen 2
2670 Greve
Tlf. 43 95 80 00
Fax. 43 95 80 60
E-mail: grevebib@grevebib.dk
CVR nr. 44023911
Biblioteksnummer 725300
Leder: Marianne Olsen

Økonomisk/juridisk ansvarlig

Kommune: Greve
Institution: Greve Bibliotek
Organisation/afdelinger: Tværfagligt
Juridisk ansvarlig: Marianne Olsen

Samarbejdspartnere:

Vi samarbejder med arkitekt Arne Møller og Design Antropolog Diana Velasco.
Ligeledes indgår 'RUMMET' på Århus Kommunes Bibliotek, Eksperimentarium, Legoland og Zoologisk Museum i projektet.

Samlede projektudgifter:

Kr. 227.520,-

Ansøgt beløb:

Kr. 133.700,-

Resume af projektet:

På Greve Bibliotek har vi udviklet en plan for nyindretning af biblioteket. Nyindretningen er et led i og hænger sammen med bibliotekets øvrige udvikling. Vi er ved at indføre en hybrid løsning til selvbetjening (kombineret RFID- og strekkodeløsning), og vi har udviklet og arbejder i en ny tværfaglig organisation for at understøtte den bedste service til brugerne. Indretningsplanen afspejler således vores nye organisation og tager sit udgangspunkt i bibliotekets indsatsområder.

Tilskud søges til:

Vi søger om Biblioteksstyrelsens støtte til første skridt i realiseringen af vores indretningsplan. Formålet er, at detailplanlægge planen, dvs. planlægge et gennemgående nyt design, nyt inventar, formidling af materialerne på en ny måde etc. Vi tror på, at vi bliver inspirerede af at indgå i og afprøve nye samarbejdsrelationer.

Vi tror også på, at vi kan skabe en indretningsplan for en biblioteksindretning med en identitet, som er fleksibel og kan varieres i takt med samfundsudviklingen. Vi undersøger, hvilken indflydelse det har at arbejde sammen med eksterne samarbejdspartnere og vi besvarer de spørgsmål vi har stillet os selv i den forbindelse. *Vi søger derfor om støtte til detailplanlægningen af indretningsplanen herunder hvilken indflydelse det kan få at samarbejde med nye samarbejdspartnere.*

Projektbeskrivelse og projektplan:

Baggrund – Forhistorie

Selvbetjening – ny organisation – nyindretning

Den praktiske baggrund for tankerne om en nyindretning af Greve Bibliotek er indførelsen af selvbetjening. Med selvbetjeningen er etableret en såkaldt betjenings-ø, hvor skrankepersonale og bibliotekarer står side om side og arbejder med og for brugerne. Organisatorisk bliver der med etableringen af selvbetjening åbnet for en tværfaglighed, idet der hos skrankepersonalet frigøres nogle ressourcer, som kan bruges aktivt i kontakten med brugerne.

Det skaber rum for en ændret organisationsstruktur, hvor hver medarbejder uanset fagligt tilhørsforhold indgår i, på den ene side 1 af 4 driftshold, som skiftes til at varetage den daglige drift med fokus på især vagtdækning og brugerbetjening. På den anden side indgår hver medarbejder også i et eller flere tværfaglige udviklingshold, som arbejder med og udvikler på de indsatsområder, som er defineret i vores kontrakt med kommunen. Det er endvidere tanken, at udviklingsholdene naturligvis også skal udvikle nye projekter og områder hen ad vejen og i takt med samfunds- og biblioteksudviklingen i det hele taget.

Sammenhængen mellem vores visioner, vores organisation og de tekniske løsninger er illustreret i vedlagte diagram (Bilag 1).

Hvorfor skal vi gøre det:

Vores indretning i relation til samfundsudviklingen

Det gennemgående tema og ønske er at skabe rum, hvori vores brugere kan opleve hinanden på tværs af alder, køn og nationalitet. Vi vil i højere grad end nu lade vores brugeres behov og formål med besøget bestemme indretningen af biblioteket frem for, hvad vi kan tilbyde på hylderne.

Et af vore udgangspunkter er inspiration fra tankerne om "Det selskabelige samfund" af Stig Hjarvard (Hjarvard, 2003). Det påpeges at samfundet i dag er præget af forandrede brugerkrav. Et "selskabeligt bibliotek" skal give plads til fordybelse og formidle kulturarven, men samtidig også imødekomme et behov for afslapning – også kaldet det tredje rum.

I tråd hermed nævnte Nan Dahlkild på en temadag i Roskilde, at det fysiske biblioteks forvandling skal have fokus på 1) identitet, idet fjenden er anonymitet, 2) fleksibilitet, idet denne er vigtigere end funktionen, hvilket er særdeles relevant for biblioteket som arbejdsplads og 3) variation, idet brugernes krav ændres konstant og med stigende hastighed (Dahlkild, 2004).

Det er således vores opfattelse, at fremtidens bibliotek skal udvikle sig fra samlinger til adgang og fra bevaring til kommunikation. Vores rolle må derfor skifte fra at være ”passivt servicerende” til ”aktivt opsøgende”. Vi forventer, at der ligger en masse spændende og uprøvede perspektiver for den vante opfattelse af biblioteket som fysisk sted for såvel brugere som medarbejdere.

I tråd med de netop offentliggjorte undersøgelser af befolkningens brug af biblioteket er tendensen, at brugen af biblioteket er stigende, hvorimod udlånet er faldende. Det betyder at brugerne ikke kun kommer på biblioteket for at låne materialer. (Kommunernes Landsforening, 2004).

Greve Bibliotek har gennem længere tid været påvirket af de sociale og etniske forhold, som gør sig gældende i kommunen. Det betyder blandt andet mange brugere af anden etnisk herkomst end dansk og mange børn, som bruger biblioteket som ’fritidshjem’. Greve Bibliotek har en etnisk konsulent tilknyttet, og vi søger at minimere risikoen for uroproblemer gennem videoovervågning af indgangsareal og vagtordning i samarbejde med det nærliggende Hundige Storcenter. Blandt andet med oprettelsen af en international afdeling, ønsker vi at skabe et åbent, om end kontrolleret miljø, hvor alle brugere kan føle sig trygge og velkomne.

Derfor vil vi:

Vores vision og plan for en nyindretning

Vores visioner omkring den fysiske indretning går altså i en mere formålsorienteret retning. Samtidig med at vi ved, at brugere kommer med bestemte formål, ønsker vi at inspirere dem til at dykke ned i kendte eller ukendte emner.

De overordnede mål med planen er, at vi gerne vil tiltrække flere brugere, de må gerne låne noget mere og de må gerne blive her i længere tid. I planen indgår derfor, at vi kasserer i vores materialesamling i magasinet og flytter nogle af materialerne herved - og åbner magasinet for alle. De meget populære, nye materialer eksponerer vi mere - primært i indgangsområdet – således, at brugeren fristes til at opholde sig længere og låne flere materialer med hjem. Vi forsøger således at arbejde efter: *fra samlinger til adgang og fra bevaring til kommunikation.*

Ligeledes arbejder vi med biblioteket som ’det tredje sted’. Som udgangspunkt mener vi, at med vores nye indretning imødekommer vi det behov der er for ro, inspiration, læring, oplevelse, som brugerne har behov for mellem hjem og arbejde/uddannelse/skole. Men vi har yderligere skabt rum ved at etablere ’Torvet’ som skal give plads til arrangementer, oplæsninger, brugernes mødested osv. – og dermed imødekommer behovet for ’det tredje sted’.

Den foreløbige indretningsplan for Greve Bibliotek kan studeres på vedlagte tegning (Bilag 2). I arbejdet med udviklingen af planen har udgangspunktet været vores kontrakt med Greve Kommune og vores indsatsområder for 2004-2005. De næste afsnit vil referere til de områder, som er angivet dér.

Vi byder velkommen

Indgangspartiet vil blive et af de mest dynamiske områder med café, selvbetjening herunder afhentning af reservede materialer, internetadgang, udstillinger, betjenings-ø, katalogsøgning, pjecer og samfundsinformation. Det er bibliotekets hjerte, dér hvor alle kommer forbi og hvor personalet har bedst mulighed for at fange brugernes opmærksomhed.

- til familierne

Vi tror på, at det er vigtigt at give familier med børn gode oplevelser på biblioteket. Derfor tager vi skridtet fuldt ud og etablerer et familiebibliotek. Vi nedlægger den traditionelle opdeling i et børne- og et voksenbibliotek og indretter et område med materialer til børn og voksne samlet. Her er der materialer og information for børn i alle aldre og selekteret fag- og skønlitteratur for voksne. Området er desuden præget af udstillinger med nye materialer, kunstudstillinger, inspiration. Lave krybber/reoler giver overblik over hele biblioteket. Det betyder også, at selvom voksne kigger efter fag- og skønlitteratur vil de hele tiden kunne have et øje på børnene. Området til familien ligger fysiske placeret ved siden af *den internationale afdeling*, som indeholder vores materialer på andre sprog end dansk. Det betyder at børnene fra mange forskellige familier vil kunne opholde sig sammen, hvilket hænger sammen med bibliotekets øvrige arbejde med integration.

- til de unge

De unges bibliotek har fokus på biblioteket som fristed. Der er samfundsinformation, fag- og skønlitteratur af relevans for unge og indretningen af 'krogen' giver rig mulighed for at være sammen (Se i øvrigt Greve Biblioteks ansøgning om projektet: Forever Young – Folkebiblioteket i en senmoderne virkelighed).¹

- til de studerende og alle os andre videnbegærlige

Læringsstedet har fokus på uddannelse og informationskompetence. Håndbogssamlingen giver hurtig adgang til facts og opslag. Biblioteket vil organisere undervisning i informationssøgning og lign. Læringsstedet vil ligeledes understøtte integrationen og det aktive medborgerskab.

- til de kunst- og kulturinteresserede

Kultur-, kunst- og musikafdelingen appellerer til de kulturinteresserede og formidler bøger, musik, DVD, videoer på nye og inspirerende måder.

- til torvet

Torvet er det levende sted i biblioteket. Markedspladsen hvor brugerne har deres rum og hvor der kan afholdes arrangementer. Opslagstavler giver borgerne talerør. Når torvet ikke er optaget af arrangementer, kan stedet bruges til udstillinger eller fungere som rekreativt rum. Derfor skal indretningen være fleksibel.

Vi arbejder sammen – fokus på brugernes ønsker frem for medarbejdernes kunnen

Tværfagligheden er et brud med de traditionelle fagroller på biblioteket, fortrinsvis mellem bibliotekarer og HK-personale. Der bliver fokus på brugerens ønsker frem for medarbejderens kunnen. Den enkelte medarbejder skal kunne følge en bruger til dørs i de fleste tilfælde, uanset fagligt tilhørsforhold. Vi understreget dog, at vi stadig har brug for at udvikle og vedligeholde forskellige specialistroller.

¹ Resultaterne fra dette modningsprojekt - især med hensyn til unge - vil fungere i samarbejde med projektet: Forever Young. Med hensyn til detaljindretningen af området for unge, vil dette arbejde blive foretaget i projektet med udgangspunkt i designmæssige rammer fra modningsprojektet.

Vi har indført en såkaldt 'mindsteviden', som alle medarbejdere skal besidde. Udadtil viser den nye struktur sig primært i forhold til udfyldelsen af de daglige vagter. Bag kulisserne arbejder medarbejderne desuden i udviklingshold. Ideen er at udnytte medarbejdernes interesser og kompetencer til udvikling af bibliotekets tilbud.

Vi har fået bekræftet..

På de konferencer, vi har deltaget i er vi blevet bekræftet i, at de skridt, vi allerede har taget, er rigtige og vigtige, hvis biblioteket som fysisk sted skal udvikle sig i fremtiden. Vi har deltaget i følgende konferencer/temadage:

Det fysiske bibliotek og nye formidlingsformer (Frederikshavn)
Temadag om det fysiske bibliotek (Roskilde)
og ladet os inspirere af meldinger fra Transformationer (Århus)

Vision for projektmodningen

Visionen for denne projektmodning er derfor:

- at få et gennemarbejdet oplæg til det reelle konkrete behov for indkøb af inventar og evt. ombygninger mv.
- at gennemtænke funktionalitet og udseende inden indkøb med inspiration fra eksterne samarbejdspartnere.
- at det skal involvere flest mulige medarbejdere ud fra devisen om at dem, der arbejder med tingene til hverdag ved, hvad der er funktionelt og praktisk anvendeligt.
- at så mange medarbejdere som muligt opnår en bedre identifikation med det overordnede indretningsprojekt.
- at brugerne i sidste ende får opfyldt deres behov på den mest funktionelle og inspirerende måde.

Målgruppe

Den umiddelbare målgruppe for denne ansøgning er os selv. Idet det her handler om projektmodning, vil det først senere i forløbet få en direkte effekt på vores brugere. Vi ønsker gennem denne indledende fase at skabe de bedste forudsætninger for, at vi og brugerne kan agere i og bruge biblioteksrummet på en inspirerende og givende måde. Fundamentet for et godt resultat er der allerede, idet ideen og visionerne er vel modtaget blandt medarbejderne.

Strategi/metode

Projektmodningen skal bruges til at detailplanlægge, hvordan indretningen i biblioteket skal se ud. Vi tror på, at samarbejde med nye samarbejdspartnere udenfor biblioteksmiljøet kan inspirere og give os nogle nye impulser til en indretning, der signalerer en tydelig identitet, fleksibilitet og variation. Derfor har vi stillet os selv nogle spørgsmål, som vi vil søge at få svar på i projektet efterfulgt af en skitse til, hvordan vi vil gøre det samt en tidsplan.

Hvad vil vi gerne have svar på/undersøge?

- Hvad sker der, når biblioteksfolk samarbejder med nye samarbejdspartnere?
 - Hvilke impulser kan vi få?
 - Hvilke synergieffekter opstår?
 - Hvad kan vi lære af samarbejdet?
- Hvordan kan de nye impulser og erfaringer afspejles i bibliotekets indretning?

- Hvilke krav til indretning og ombygninger vil samarbejdet resultere i?

Hvordan kan vi søge svar på vores spørgsmål?

I det følgende har vi skitseret, hvordan vi tror, vi kan undersøge og få svar på vores spørgsmål. Det vil vi blandt andet gøre ved:

1. at indgå partnerskaber med kendte og nye samarbejdspartnere. Partnerne er:
 - Arne Møller, indretningsarkitekt. Vi vælger Arne Møller, fordi han har deltaget i udarbejdelse af vores indretningsplan, og fordi han er god til at omsætte brugerkrav til brugbart design.
 - Diana Velasco, design antropolog. Vi vælger Diana, fordi hun har fokus på det æstetiske, er kreativ, har fokus på brugerne og kan se på bibliotek på en ny måde. Ligeledes er Diana's profil nyttig for os, fordi hun både har viden om design og en antropologisk vinkel. Diana vil foretage brugerstudier for os samt deltage i vores projektmøder.
2. at opsøge lokationer, som ikke (kun) er biblioteker. Det er:
 - Århus Kommunes Biblioteket, RUMMET på hovedbiblioteket. Fordi projektet fokuserer på design og æstetik og bryder med det traditionelle 'biblioteksudtryk'. RUMMET er et åbent rum og indeholder forskellige projekter hvert halve år.
 - Eksperimentarium i Hellerup. Fordi de er gode til at pirre til deres brugeres nysgerrighed, og fordi de gør læring til leg.
 - Legoland i Billund. Fordi de tiltrækker 1000-vis af familier, hver sommer. Hvad kan de, som vi ikke kan?
 - Zoologisk Museum i København. Fordi de forstår at tiltrække nye målgrupper ved at tænke i brugerønsker frem for: 'Hvad har vi på hylderne'? (Senest i deres udstilling: Binik – mennesket lærer af naturen. Udstillingen har tiltrukket unge, par uden børn altså grupper, som normalt ikke besøger museet).

Partnerskaberne og stederne er således valgt med udgangspunkt i følgende kriterier:

- de har ikke biblioteker som deres primære arbejdsområde.
- de har fokus på og erfaringer med, at design kan give mennesker nye og gode oplevelser.
- de har familien og unge i fokus.
- de tænker i utraditionelle baner.

Nyhedsværdi og fremtidsperspektiv

Vi mener, der er nyhedsværdi i formodningsprojektet fordi:

- vores indretningsplan tager udgangspunkt i vores nye tværfaglige organisation

- vores indretningsplan afspejler vores indsatsområder
- vi afprøver hvad vi kan få ud af at etablere samarbejde med nye samarbejdspartnere
- vi indhenter inspirationer fra steder som ikke er biblioteker

Vi mener, at andre biblioteker kan drage nytte af de erfaringer, vi indhenter i projektet.

På Greve Bibliotek anvender vi erfaringerne til at gennemføre del 2 af projektet som fremgår af tidsplanen.

Tidsplan

Den overordnede plan for nyindretningen er udarbejdet. Derfor handler projektmodningen om at detailplanlægge de enkelte områder i planen og at planlægge indkøb af inventar, møbler, ombygninger etc. Vi forventer at gennemføre dette arbejde fra 1. januar 2005 - 1. maj 2005.

	Januar 2005	Februar 2005	Marts 2005	April 2005	Maj-juni 2005
Projektmodning					Evaluering

Tidsplan med aktiviteter for projektmodningen:

Januar 2005:

- Kick-off med indretningsgruppe og nye samarbejdspartnere
- Besøg på Århus Kommunes Biblioteker, rummet på hovedbiblioteket
- Besøg i Legoland
- Projekt møder med ideudvikling, brainstorm, planlægning etc.

Februar 2005:

- Besøg på Eksperimentarium
- Besøg på Zoologisk Museum
- Projekt møder

Marts-april 2005:

- Planlægning af nyindretningen af biblioteket. Herunder krav til:
 - Ombygninger
 - Nyt inventar
 - Personale ressourcer
 - Eksterne ressourcer
- Udarbejdelse af omflytningsplan

Hovedaktiviteter

Hovedaktiviteterne er illustreret i tidsplanen for projektet.

Succeskriterier/resultater

Succeskriteriet for dette modningsprojekt er:

- at indgå nye samarbejder med partnere eksternt fra biblioteksmiljøet
- at blive udfordret på vores egne forestillinger om biblioteket som fysisk sted
- at få nogle konkrete svar på vores spørgsmål, som vi kan omsætte til en realistisk og funktionel indretningsplan
- at medarbejderne på alle niveauer er med i udviklingsprocessen

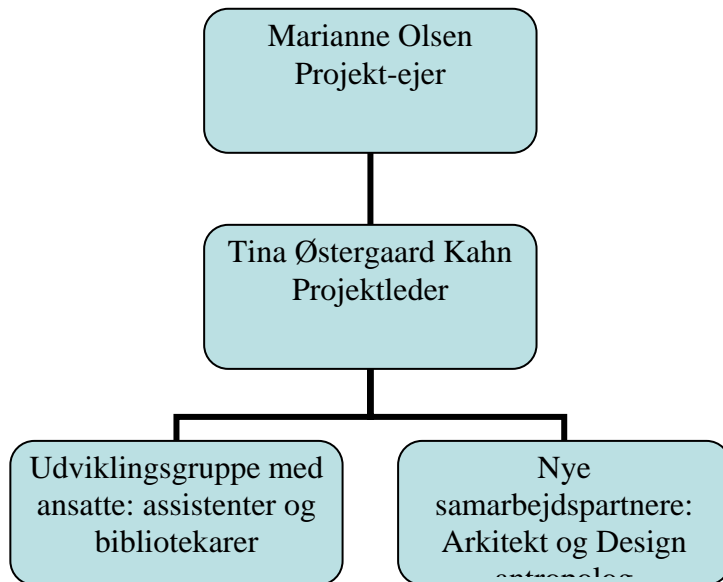
Vores projektmodning skal resultere i, at vi får svar på vores spørgsmål:

- Hvad sker der når biblioteksfolk samarbejder med nye samarbejdspartnere?
 - Hvilke impulser kan vi få?
 - Hvilke synergieffekter opstår?
 - Hvad kan vi lære af samarbejdet?
- Hvordan kan de nye impulser og erfaringer afspejles i bibliotekets indretning?
- Hvilke krav til indretning og ombygninger vil samarbejdet resultere i?
- Hvordan ser den detailplanlagte indretningsplan ud?

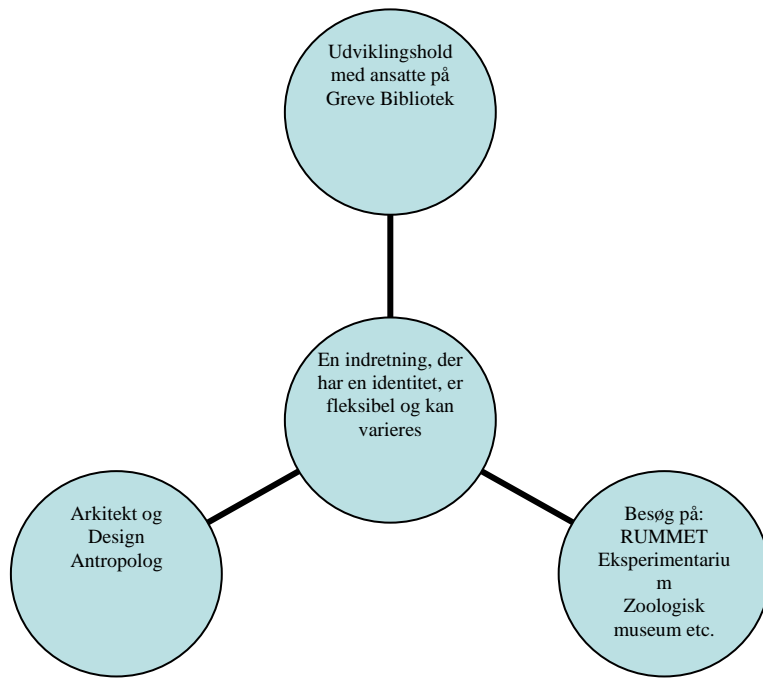
Det betyder således, at vi får samlet input til at udarbejde en ny ansøgning til Biblioteksstyrelsen til at implementere indretningsplanen.

Organisationsplan (styring)

Vi ser dette projekt som en naturlig del af Greve Biblioteks udvikling. Derfor har vi med vores nye struktur herunder vores udviklingsorganisation nedsat en gruppe af medarbejdere i en udviklingsgruppe, der skal fokusere på dette område og på at deltage i udviklingsarbejdet. Den formelle organisation ser derfor således ud:

For at illustrere den synergi, vi forventer os af projektet, kan organisationen også vises på denne måde:

Budget:

BUDGET Projektmodning : Det fysiske rum – med identitet, fleksibilitet og variation		
<u>Lønudgifter til Arne Møller:</u> Deltagelse i møder/studieture Udfærdige tegninger Udvikle inventarenheder Fremlægge ide og skitseoplæg Tegne indretningsplan Udvikle skilteforslag Deltagelse i projektmøder	Fast pris	30.000,-
<u>Lønudgifter til Diana Velasco:</u> Observationer og interviews Inspirationsture og research Analyse og research Deltagelse i projektmøder	26 timer 15 timer 32 timer 10 timer	54.000,-
<u>Rejser:</u> Udgifter ifm. besøg i Århus og Legoland inkl. rejse, overnatning og forplejning Besøg Eksperimentarium, Zoologisk Museum: rejse og forplejning for 9 personer	9 x 3500,-	29.700,-
Evaluerings: Workshop for landets biblioteker		20.000,-
<u>Interne ressourcer:</u> Besøg i Århus, Legoland, Eksperimentarium og Zoologisk Museum for 7 medarbejdere	21 timer pr. person (21x6x200) (21X1X220)	29.820,-
<u>Interne ressourcer:</u> 6 medarbejdere, som indgår i projektet	15 møder a' 2 timer (30x200x6)	36.000,-
<u>Interne ressourcer:</u> Projektleder	100 timer (100x220)	22.000,-
<u>Interne ressourcer:</u> Evaluerings: publicering af resultater på hjemmeside og i dagspressen	30 timer (30x200)	6000,-
Samlede projektudgifter		227.520,-
Egenfinansiering		93.820,-
Ansøgt beløb		133.700,-

Evaluering og formidling af resultater:

Maj - juni 2005

Vi vil evaluere projektet og svare på de spørgsmål, vi har stillet os. Og formidle det således:

- Vi vil publicere resultaterne på Greve Biblioteks hjemmeside og i dagspressen.
- Vi vil arrangere en workshop for andre biblioteker, som tager udgangspunkt i resultaterne fra modningsprojektet.

Finansieringsplan:

Ansøgt beløb:	133.700,-
Egenfinansiering	93.820,-
Anden medfinansiering	Ingen

Underskrifter:

Projektansvarlig

**Cand.Scient.Bibl.
Projektkoordinator**

Tina Østergaard Kahn

Juridisk Økonomisk Ansvarlig

Stadsbibliotekar

Marianne Olsen

Litteraturhenvisninger:

Dahlkild, Nan : Biblioteksbygninger som kulturarv. I: Biblioteksarbejde, nr. 67/68, 2004, side 75-88.

Hjarvard, Stig : Det selskabelige samfund: essays om medier mellem mennesker. Frederiksberg : Forlaget Samfundslitteratur, 2003

Kommunernes Landforening : Brugernes adfærd på folkebibliotekerne. Trakfiktælling, 2004

Desuden er vi blevet inspirerede af:

Gør biblioteket en forskel? / af Henrik Jochumsen & Casper Hvenegaard Rasmussen. Kbh. : Danmarks Biblioteksforening, 2000.

Hoppe, Maria-Therese : Fremtiden kommer i spring. Kbh. : Aschehoug, 2002.

Vi har deltaget i følgende konferencer:

Det fysiske bibliotek og nye formidlingsformer (Frederikshavn, 30/9-1/10, 2004)

Temadag om det fysiske bibliotek (Roskilde, 5. oktober 2004)